

Předložky s a z Předpony s-, z-, vz-

1. Doplňte předložku s (se), z (ze).

Dědeček sbil – prkýnek ptačí budku. Začínal nový školní rok – mnoha dobrými předsevzetími. – Vánoce jsou spojeny krásné zvyky. Podívej se. – té tašky vystrkuje hlavičku pejsek. V trávě se mihla zmije – klikatou čarou na hřbetě. Mistry se už dere – vlhké půdy travička. Voda se – hukotem valí do údolí. Děti poslouchaly – zatajeným dechem. Dříve se stavělo – nepálených cihel. – plnou pusou nemluv.

2. Doplňte předložku s (se), z (ze). Rozlište, kde je nutno užít s (se) a kde je správné užít z (ze).

Na pláži stavěli tatínkové – děti – písku hrady. – takovými nápady na mě nechod'. Maminka má ráda ozdobné předměty – lýka a – slámy. Nevím, komu – vás mám věřit. – bratrance a sestřenicemi se vídám zřídka. Líbí se mi balet – pohádky do pohádky. Viděl jsi film Hrátky – čertem? – Čapkova díla jsem ještě nečetl Válku – mloky. Jen hezky – pravdou ven! Ani na chvíli – ni nespustil oči.

3. Doplňte předložku s (se), z (ze).

Chodí spát – slepicemi. Kouká, jako by spadl – měsíce. Ted' jsem – ním na válečné noze. Vyvedlo ji to – míry. Než se rok – rokem sešel, narodila se královským manželům dceruška. Říká se, že – jídlem roste chuť. To byla rána jako – děla. Nedělej si – nás dobrý den. Už jste zase přišli – křížkem po funuse. Objevil se, jako by – země vyrostl.

4. Rozhodněte, v kterých případech je nutno užít předložku s (se), v kterých předložku z (ze) a v kterých lze užít předložku s (se) i z (ze).

a) Vraceli jsme se – pole. Když rýsuje, dáme všechny věci – lavice pryč. Nejsem – to dokončit tu práci do neděle. Každou chvíli si stíral pot – čela. Setřás – stromu poslední jablíčko. Vytáhni ruce – kapes. Sestupovali jsme – strmého kopce do údolí. Každý druhý žák vystoupí – řady. Uvidí se, kdo – koho.

b) Zemětřesení srovnalo – zemi několik vesnic. Nebudu za tebe tahat horké kaštany – ohně. Upadl a tekla mu krev – nosu. Setři si sazi – špičky nosu. Poslal nám pozdrav – Krkonoš. Po týdenním lyžařském kurzu jsme se jen neradi loučili – Krkonošemi. Princezna stáhla – prstu zlatý prsten a dala ho pasáčkovi. Při seskoku – zidky si zlomil nohu. Spadl mi kámen – srdce. Maminka mi vytáhla třísku – prstu. Sejde – oči, sejde – myslí.

1. Doplňte předponu s-, z-.

O přestávce jsme se –běhli kolem nového spolužáka. Dovolena –trávená v horách prospěje tvému zdraví. Potřebuji se –dokonalit v němčině. Zahájení olympiády –hlédly tisíce diváků. Pestrá –trava – základ zdraví. Ústa se mu –křivila bolestí. Studem celá –červenala. Obě známky se mu –lepily, nemohl je rozlepit. Po ukončení vý-kumu byla podána podrobná –práva. Několik cestujících ze –troskotané lodi bylo zachráněno. –měnárna je za rohem. Po chvíli se vrátil s nepořízenou –pět.

2. Doplňte předponu s-, z-, vz-.

Nejsladší jsou švestky, které zůstanou dlouho na stromě: mají –schlou, –cvrklou část u stopky. Patří mezi lidi, které ne-kazí peníze. –losování bylo veřejné. Poslední hodinu máme –pěv. –syp zbytky cukru do jednoho sáčku. Národ se –přel útlaku. Další prostory hradu byly –přístupněny veřejnosti. Když s někým mluvíš, dívej se mu –přima do očí. Na vrcholku jsou nejkrásnější jablka, je škoda –trást je. Na Václavském náměstí se –hromáždily tisíce lidí. Koncem léta bývá tráva –žehnutá sluncem.

3. Doplňte předponu s-, z-, vz-.

Třída –tichla a napjatě očekávala, co se bude dít. Nejsem –plnomocněn rozhodnout o té věci sám. Odcházela se –věšenou hlavou, se slzami v očích. Ptáčí –zobali všechno zrní. Po chvíli letadlo –létlo a –mizelo v dáli. Učili jsme se o –línavosti kapalín. –hrabané listí dáváme na kompost. Oblouha –šedla, –sílil vítr, v dáli zahřmělo. Jestliže si na něco –těžujete, obraťte se na vedoucího. Ne–těžujte mi situaci dalšími připomínkami.

4. Doplňte předponu s-, z-, vz-.

a) Jizva ti krásně –rostla, je sotva znatelná. Obrovský balon se prudce –nesl nad hlavy diváků. Letos ozimé obilí dobře –klíčilo i přezimovalo. Návštěvníci sedící na galerii zvědavě –hlíželi do přízemí. Když zraje víno, –létnou se na vinice hejna špačků.

b) Větroň lehce –létl do modravé výšky. Kůň se –pjal a dal se do klusu –pjala ruce a tiše se začala modlit. Smuteční vrby jako by se –hlížely v rybníčku na návsi. Za poslední půlrok –rostly ceny jízdného o 20 % Všechny ty smutné události ho velmi –klíčovaly. –táhl kritiku na sebe Všichni studenti –hlíželi ke svému učiteli s úctou. –táhla žaluzie a pohodlně se usadila do křesla. –nesl by jí modré z nebe.

5. Doplňte předponu s-, z-.

Jen –těží se dohodnou, jsou oba tvrdohlaví. Máme v plánu –chodit o dovolené celé Krkonoše. –práva objektu sídlí v zámečku. Pro nedostatek důkazů byl –proštěn viny. –káza parníku Titanic patří k největším námořním katastrofám. Po zaplacení pečlivě uschovte –tvrzenku. Kdo se chová –pupně, nebývá oblíben. –pět se vrátíme až k večeru. Po sezoně dosahuje –leva u některého zboží až 50 %. –práva o příjezdu babičky všechny velmi potěšila.

6. Doplňte předponu s-, z-.

Ze starých pláten a kamenných plastik se na nás usmívá srdečná. –hovívavá tvář Karla IV. Je –běhlý v astronomii, dovede určit každé souhvězdí. Zůstal stát jako –kamenělý. Cílová fotografie zachytila –trhanou tvář závodníka. Ve svém vnukovi se jen –hlížel, byl však na něj přísný, i když –pravdělivý. Bodla mě včela, ale otok mi rychle –plaskl. Rodiče těžce nesli, že jejich syn –běhl ze studií. Peníze si můžete –měnit v bance. Rád poslouchám informace zahraničních –pravodajů. Letos mnoho brambor –hnilo.

7. Doplňte předponu s-, z-.

Jeho –tížnost byla vyřízena rychle. Chodíme na obědy do školní –travovny. Vystavili mu průkaz na –levněné jízdné. To jejich dítě je opravdu ne–vedené. –krátka –těžuje svým rodičům život. Nedal se –vést sliby ani výhrůžkami. Platnost –mlouvy byla –tvrzena podpisy předsedů vlád. Na –temnělé obloze se objevila první hvězda. Po –tmění se rozsvěcují pouliční lampy. Chovej se –působně, neskákej dospělým do řeči. Ne–kušený člověk může snadno uvěřit různým podvodníkům. Kdo –působil tu nepříjemnost? Ve stojánku bylo připraveno několik –kumavek. –tvrdlé pečivo se prodává se –levou.

8. Doplňte předponu s-, z-.

Musím do stroje kápnout olej, už zase jde –tuha. Obě –nepřátelené strany respektovaly –jednané příměří. Utočníci měli značné –tráty. –užující se pěšinka mizela v houští. V některých zemích je zvykem dávat –propitné. Dřevěná chata –hořela do základů. Ne–kláněj hlavu, drž se –přima. Když –hledali, jaké nebezpečí je čeká, –potili se strachem. Při hustém provozu jezdí auta na dálnici se –tlumenými světly. Těžce nabytá –kušenost se vryje do paměti na celý život. –tenčené zásoby potravin je donutily hledat řešení. Ráda čtu starobylé –kazky.

9. Doplňte předponu s-, z-.

Rodiče se snaží, aby se jejich děti nedostaly na –cesti. V příliš teplém bytě člověk –choulostiví. Poškozenou látku si může dát –celit. Květiny –krášlovaly domky na návsi. Ve –čefené tůnce se mihl tmavý hřbet rybký. Syn se s otcovými názory ne–totožňoval, měl však pro ně pochopení. Letos pěstitelé –tržili za meruňky dost peněz. Prudkým pohybem –vrhl sklenici s mlékem na prostřený stůl. Pokus o –vržení diktatury byl neúspěšný. Mám vám ten plakát –motat?

10. Doplňte předponu s-, z-.

Odněkud –hora se ozývalo tukaní kladivka. Komu není –hůry dáno, v apatyce nekoupí. „Matku vzkřísil ještě –těží, avšak dítě zalknuté!“ –části to může být způsobeno vnějšími podmínkami, ale hlavní příčina je v něm. –prava i –leva, –předu, –zadu, –krátka ze všech stran se hrnuli další a další návštěvníci. Kdybyste byli –ticha, slyšeli byste dobře. Poslední metry se už jen –těžka vlekl. –pola seděl, –pola ležel. Jeho návrh je –cela nevyhovující.

11. Doplňte předponu s-, z-.

–tlelé listí, –týskat si na ne–pravdělnost, –pečovat se proti rozhodnutí, –sinat zlostí, –kreslit skutečnost, –mráká se už, –teplý mladík, –pytovat svědomí, –téct hradby, ne–vedené dítě, –tvrdit podpisem, –koprnět hrůzou, –žehnuté sluncem

12. Doplňte předponu s-, z-, vz-.

–brusu nový, –trpčovat život, –puštěná vlajka, –pomínka na prázdniny, –chopit se včas, –trnulý obličej, dát ruce do –pažení, –pustlá zahrada.